

ТОМИРЛАРДА ОҚАР ТИРИКЛИК

3

4

МЕҲРНИ МЎЪТАБАР БИЛГАНЛАР

ОИЛА ҚАЧОН БУЗИЛАДИ?

5

МУАЛЛАҚ КЎЛЛАР

6

Муҳаммадкарим ШОМУРОДОВ сурат-лавҳаси.

Ғолибликка осонликча эришилмайди!

“Оила ва жамият” газетасини ўз оиласининг яна бир ҳақиқий аззоси сифатида қадрлаб, биз билан ҳамфикр, ҳаммаслак бўлиб келаётган муҳтарам муштарийлар! Унутманг, сеvimли газетангизга йил бўйи обуна бўлишингиз мумкин.

Индекс — 176

ҲИКМАТ

Уч кимса киши кўнглини вайрон қилиб, тинчини бузади. Булар — ёмон кўшни, ноқобил фарзанд ва бадфеъл хотин.

АРАСТУ

МАЪНАВИЯТ ОИЛАДАН БОШЛАНАДИ

Ж а р а ё н

Чирчиқ шаҳридаги "Кимёгарлар" саройида Тошкент вилоят хотин-қизлар кўмитаси томонидан "Маънавият оиладан бошланади" деб номланган илмий-амалий конференция ўтказилди.

Тадбирда доимий комиссия аъзолари, вилоят прокуратураси, вилоят ички ишлар бошқармаси, Фуқаролик жамияти институтлари вакиллари, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди вилоят бошқаруви ҳамда бошқа ҳамкор давлат ва жамоат ташкилотлари, хотин-қизлар кўмиталари фаоллари, фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилари, Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорлари, оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Вилоят ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Сайёра Файзиёева ва бошқа сўзга чиққанлар мамлакатимизда хотин-қизларни ижтимоий-ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, сиёсий фаоллигини ошириш, касбий, жисмоний, маънавий ва интеллектуал салоҳиятини юксалтириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом оилани шакллантириш, ёш оилаларга моддий ва маънавий кўмак кўрсатишга қаратилган ислохотлар изчил олиб борилаётганини алоҳида таъкидладилар.

Президентимиз томонидан қабул қилинган бир қатор Фармон ва қарорлар, давлат дастурлари хотин-қизларни иш билан таъминлаш, уларни тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб этиш, шилоқ жойларида уларнинг меҳнати ва ўқий шароитини яхшилашда ҳаётий аҳамият касб этмоқда.

Ҳозиргача Зулфия номидаги Давлат мукофотига

турли йўналишларда вилоятдан 15 нафар иктидорли қиз сазовор бўлгани, юртимизда истеъдод эгаларига кўрсатилаётган юксак эътибор ва ғамхўрлик намунасидир.

Конференцияда "Соғлом бола йили" Давлат дастури ҳамда Президентимизнинг 2004 йилда қабул қилинган "Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чоратadbирлар тўғрисида"ги Фармони ижросига алоҳида эътибор қаратилди. Мазкур ҳужжатларда белгилаб берилган вазифалар Хотин-қизлар кўмитасининг аёлларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг оғирини енгил қилиш, муҳими, ҳар бир оиллага кириб бориб, мавжуд муаммоларни бартараф этишга қаратилган фаолияти самарадорлигини оширади. Мазкур Фармонга мувофиқ жорий этилган фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилари эндиликда аҳоли, энг аввало, ёшлар орасида соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, ибратли миллий-диний анъаналар ҳамда урф-одатларни сақлаш ва ривожлантиришга ҳамда оилалар барқарорлигини таъминлашга муносиб улуш қўшмоқдалар.

Шунингдек, конференцияда вилоят Хотин-қизлар кўмитаси билан ҳамкорликда фаолият юритаётган бошқарма ва ташкилотлар вилоят хотин-қизлар кўмитасининг ташаккурномаси ҳамда фуқаролар йиғинларининг 54 нафар маслаҳатчиси "Маҳалла" хайрия жамоат фонди вилоят бошқарувининг эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Насиба КУЛБЕКОВА,

Тошкент вилоят хотин-қизлар кўмитаси бош мутахассиси.

— Халқимизда "Отанг маҳалла, онанг маҳалла" деган аjoyиб ибора бор. Жуда топиб айтилган хикмат-да бу, — дейди Тошкент вилоятининг Оққўрғон туманидаги "Маданият" мавзесида яшаётган 74 ёшли Шаҳри ая Абдураимова. — Бирор байрамми, тўй-томошамми ҳаммасини бамааслаҳат маҳалла аҳли билан келишиб, кенгашиб ўтказамиз. Энди одамлар ҳам бундай тадбирларни дабдбасиз, камчиқим қилиб ўтказишга ўрганиб қолишди. Оллоҳга шукр, замонимиз тинч, дастурхонимиз тўкин. Меҳр-муҳаббат бериб тарбиялаган етти фарзандим ҳам ишончимни окляпти, ўттиз нафар неварам, ўндан ортиқ чеваралар атрофимда парвона, бахтли, соадатли яшайман.

Суратни Абдуҳамид МУСОКОВ олган.

Медиа-тренинг

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Мамлакатимизда барча соҳалар каби ёш журналистлар малакасини ошириш, оммавий ахборот воситаларини юксак салоҳиятли кадрлар билан таъминлаш борасида ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Мустақиллигимизнинг йиғирма уч йиллиги муносабати билан Тошкент вилояти Бўстонлиқ туманида жойлашган "Қамолот" ёшлар оромгоҳида бўлиб ўтган "Ёш журналистлар медиа-тренинги" янги ижодий лойиҳаларга бойлиги билан иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

"Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, Журналистлар ижодий уюшмаси, Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси ҳамда Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу тадбирда "Қамолот" ЁИХнинг ҳудудий матбуот котиблари билан бир қаторда республикаимиздаги оммавий ахборот воситаларида фаолият олиб бораётган ёш журналистлар иштирок этишди.

"Қамолот" ЁИХ тизимидаги матбуот хизматлари фаолиятини янада такомиллаштириш, ёшларга оид давлат сиёсатини ёритишда республика миқёсидаги, шунингдек, маҳаллий оммавий ахборот воситалари билан ушбу матбуот хизматлари ходимлари ўртасида самарали ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида ташкил этилган мазкур тадбир ёш журналистлар учун ўзига хос маҳорат мактабига айланди.

Медиа-тренинг доирасида иштирокчилар учун малакали журналистлар томонидан ахборот хизмати ва унинг ташкилот фаолиятидаги таъсирчан кучи, ходимларнинг нотиклик маҳорати, оммавий ахборот воситаларида ёшларга оид лойиҳаларни тайёрлаш технологияси, ёшлар муаммоларини оммавий ахборот воситалари орқали ёритиш механизмлари каби мавзуларда ўқув ва амалий машғулотлар, маҳорат дарслари, шу билан бирга, тахририятларда ёшлар масалалари бўйича мавжуд илгор тажрибалар тақдими ташкил этилди. Шунингдек, "Замонамиз ҳақрамони" мавзусида турли соҳаларда муваффақиятларга эришаётган ёшларнинг медиа-тренинг иштирокчилари билан учрашуви ташкил этилди.

Уч кун давом этган медиа-тренинг якунида иштирокчилар томонидан "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг оммавий ахборот воситалари билан ишлаш, ташкилот фаолиятининг очиқ ва ошқоралигини таъминлашга қаратилган медиа-лоийҳалар бўйича аниқ тақлиф ва тавсиялар ҳам ишлаб чиқилди.

Тадбир якунида фаол ёшларга махсус сертификатлар топширилди.

Мадина АЛЛАБЕРГАНОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.

Ватан маҳалладан бошланади

ҲАЛОЛЛИК БОР ЖОЙДА БАРАКА БИСЁР

— Қишлоғимиз асосан қирадир ёнбағирларида жойлашган, ҳудуди анча катта, бугунги кунда 10500 нафар аҳоли 1850 га оилда аҳил-иноқ бўлиб умргузаронлик қилмоқдалар, — дейди биз билан суҳбатда Оҳангарон тумани "Дўстлик" қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Абдукарим Курбанов. — Асосан чорвачилик ва ғалла, мевачиликка ихтисослаштирилган хўжаликлар мавжуд. Туман марказидан чеккада яшасак-да, меҳнат ёшидаги деярли ҳар бир ҳамқишлоғимиз иш билан банд. Худудимиздан марказий йўл ўтган бўлиб, бу ерда "Ўзбекистон темир йўллари" ДАТКга қарашли "Гулбод мева" хўжалиги ташкил этилган. Мева ва сабзавотчиликка ихтисослаштирилган ушбу хўжаликда 35 нафар қишлоқдошимиз меҳнат қилапти. "Киндер Фрукес", "Оловуддин тов" МЧЖга эса 50 нафарга яқин киши ишга жойлаштирилди. Шунингдек, мавсумий ишлайдиган пишган гишт ишлаб чиқарадиган 8 та заводнинг ҳар бири салкам 60 нафар кишини иш билан таъминлашминда амалий ёрдам берди. 150 га фермер хўжалигида зюлга дехқонлар доимий иш ўрнига эга. Улар орасида туяқуш, зотдор эчки боқиш, қўенчилик билан шуғулланувчи хўжаликлар ҳам бор.

"Дўстлик" маҳалласида қатор хонадонлар олдига қишлоқ хўжалиги техникаларига кўзингиз тушиб қувонасиз. Негаки, иш қуроли соз бўлган одамнинг машаққати оз бўлишини фаҳмлайсиз. Рўздат ака Усмонов ҳам шу худудда яшайди. Ховлисига кирсангиз, трактордан тортиб, чизель барангача қатор қилиб ишга шай тарзда созлаб қўйилган.

— Қишлоқда яшашнинг ҳам ўзига яраша гаши бор, — дейди Рўздат ака Усмонов. — Менинг ўзим асли шаҳарда туғилиб ўсганман, умр йўлдошим Хикоятхон эса оққўрғонлик. Тақдиримиз туташиб, шу қишлоқда уйли-жойли бўлдик. Ўттиз тўрт йилдики, биргалликда уч ўғил, бир қизни вояга етказдик, ҳар бири ўз мутахассислигига эга.

2003 йилда 10 гектар майдонда фермер хўжалигимиз иш бошлаган бўлса, бугунга келиб 108 гектар ерда асосан ғалла ва сабзавотдан ҳар йили мўл ҳосил етиштирилмоқда. Чорвачилик, паррандачилик ёрдамчи хўжалигимиздан ҳам яхши даромад кўраямиз. Кундалик турмуш тарзини шаҳарликлардан кам эмас, деб бемалол айта оламан, хонадонимиз кут-баракага тўлиқ.

— Келин бўлиб тушганимда 18 ёшда эдим, — дейди Хикоят опа суҳбатга қўшилиб, — Қайнонам Турсуноу опа меҳр билан қараб, мени рўзгор юмушларига, оилага, ҳаётга ўргатди. Қайнотам Ботир акани ҳамма қишлоқ табиби деб биларди. Мен шундай инсонлар ғамхўрлигида униб-ўсдим. Ҳозир келинларимга шу олган меҳрларимни улашайман.

— Насиб қилса, кузда балиқ-

чилик фаолиятини ҳам йўлга қўймоқчимиз, — дейди Рўздат ака. — Анчадан буён фойдаланилмай турган икки қаватли иморатда қизлар учун 40 ўринли тикувчилик цехини ишга тушириб, биринчи қаватда мева-сабзавотларни сақлайдиган кенг қамровли музлаткич ўрнатилган ниятимиз ҳам бор.

Яна бир суҳбатдошимиз якка тадбиркор Умирнисо Низомовани янги ишга тушган дўконда иш жараёнида учратдик.

— Туман марказидан анча олисда яшаётганимиз боис ҳар кун бозор-ўчарга чопишга одамларда вақт топилавермайди, — дейди Умирнисо опа. — Шунинг назарда тутиб, икки йил олдин ушбу дўконни ишга туширгандим. Бундан ҳамма мамнун эканини кўриш мени беҳад қувонтирди. Хайрли иш қилиб одамларга наф келтиришининг эса завқи бўлакча, ҳаётингизга янада мазмун тўлади. Умр йўлдошим Сайфулло ака дунёдан ўтгач, фарзандларимни улғайтириб, олий маълумотли бўлишларига эришдим. Очигини айтсам, қишлоғимиздагилар меҳнатга, билим ўрганишга, бирор фойдали, яхши ишлар билан машғул бўлишга доим интилишади.

Чиндан ҳам яратувчанлик иштиёқида ризқ-рўз ундириб, ҳалол меҳнат қилаётган фидойий кишилар билан суҳбатлашиб, "Дўстлик" ҚФЙ котиби Иззатулла ака Фаффоровнинг: "Бизнинг қишлоқдагилар шундай инсонларки, тошда дарахт, қафтдек ердан барака ундиришади", деган сўзларига амин бўлдик.

Нигора УРОЛОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.
Тошкент вилояти.

Инсон вужуди учун қон — тириклик манбаи, баъзан юрак уришининг давом этиши беморга қанчадир микдордаги қон ўз вақтида куйилиши билангина боғлиқ бўлиб қолади. Бироқ, бу тириклик манбаини сунъий равишда айнан ўзидай қилиб тайёрлашнинг имкони йўқ. Чунки, мутахассисларнинг таъкидлашича, қон организмда жуда кўп муҳим вазифаларни бажаради ва ҳеч бир дори воситаси унинг барча вазифаларини тўлиқ амалга ошира олмайди. Шу боис, зарурат туғилганда, фақат олижаноб инсонлар — донорларнинг бекиёс, одамнинг ҳаёти қадар бебаҳо ёрдами туфайлигина беморлар соғлиги қайта тикланиши мумкин.

Даволаш-профилактика муассасаларини донор қони билан лозим даражада таъминлаш ҳамда юртимизда донорликни ривожлантириш борасида қандай ишлар амалга ошириладигани билан бевосита боғлиқ мавзу аксарият мухлисларимизни қизиқтиради, деб ўйлаймиз. Мухбиримиз Соғлиқни сақлаш вазирлиги Гематология ва қон куйиш илмий-текшириш институти директори, тиббиёт фанлари доктори Аълонур САИДОВ билан шу муҳим мавзуда суҳбатлашди.

14 июнь — Халқаро донорлар кун

Шунда шошилич ҳолатларда ҳам қонга бўлган эҳтиёжни қоплаб туриш мумкин.

— Айтинг-чи, донорни тиббий текширувдан ўтказиш ва у топширган қоннинг фойдаланиш учун тайёр ҳолга келгунича қанча вақт талаб этилади? Бемор учун шошилич топширилган қоннинг қонининг қони ҳам тўлиқ таҳлилдан ўтказилганими ёки бунга тиббий жиҳатдан зарурат йўқми?

— Ҳар бир топширилган қон албатта чуқур текширувдан ўтказилади. Бунда биринчи навбатда гемоглобин микдори кўрилади, жигар кўрсаткичлари текширилади, қон гуруҳи ва резус омили аниқланади, гепатит В, С маркерлари, ОИТС касаллигига, захм ва бруцеллез касалликларига текширилади. Агарда текшириш натижасида қонимиз бирор бир кўрсаткич бўйича тўғри келмаса, бу қон зарарсизлантирилади. Қон топширилгандан кейин 2-3 кун давомида тайёр ҳолда текширувдан ўтган ва беморга куйишга яроқлига белгиланади. Беморга шошилич равишда қон ва унинг маҳсулотлари керак бўлса, қон хизматидаги захирадан ишлатилади. Унинг қариндош-уруғ ва бошқа ақинлари топширган қон эса шу захиранинг тўлдириш учун фойдаланилади. Яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиманки, ҳар бир топширилган қон албатта текширувдан ўтказилиши шарт!

— Аҳоли сонининг ўсиши донорлар хизматига бўлган эҳтиёжнинг ҳам ортшига маълум даражада таъсир қилади, деб ўйлаймиз. Донорларни рағбатлантиришга доир қандай ишлар қилинмоқда?

— Албатта, техника шиддат билан ривожланаётган ҳозирги замонда аҳоли ишлатаётган асбоб-ускуналарнинг кўплиги, автомобиллар сонининг ортиб бориши туфайли ҳеч бир одамни кўча тасодифларидан юз фоиз сақланган, дейиш қийин. Шу билан бирга, касалликларни ташхислаш мукаммаллашган сари уларни даволаш жараёнлари ҳам замонавий ёндашувни талаб қилмоқда. Бу эса қон ва унинг компонентларига бўлган эҳтиёжнинг ортиб боришига олиб келмоқда. Бутун жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг тавсиясига кўра ҳар бир мамлакатнинг қонга бўлган эҳтиёжини қоплаш учун ҳар 1000 нафар аҳолининг камида 40 нафар донор бўлиб қон топшириши керак. Бизда бу кўрсаткич 4 тани ташкил қилади. Олиб бориладиган ишларимиз натижасида донорлар сони ортиб бормоқда. Бунини, масалан, 2011 йил — 99531 нафар, 2012 йил — 103505, 2013 йил — 120919 нафарни ташкил этгани ҳам кўришимиз мумкин. Шу билан бирга, аҳоли сони ҳам тез суръатларда ўсмоқда. Шунинг учун ҳам, гарчи донорлар сони йилдан-йилга ошаётган бўлса-да, кўрсаткичларимиз ҳамон тўртталига-ча қолмоқда.

Бу йил 14 июнь — Халқаро донорлар кунда “Хавфсиз қон — оналарнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун” шиори остида ўтказилади. Бу анжуманда кўп мартаба ўз қонини оналар ва беморлар ҳаётини сақлаб қолиш учун топширган инсонларга миннатдорчилик билдириб, уларга эсдалик совғалари топширилиши кўзда тутилган.

— Халқимиз соғлигини асраб-авайлаш йўлидаги муҳим ва хайрли ишларингизга янада ривож тилаймиз.

“Оила ва жамият” мухбири
Дилором МАТКАРИМОВА
суҳбатлашди.

ТОМИРЛАРДА ОҚАР ТИРИКЛИК

— Хурматли Аълонур Бахтинурович, бугунги кунда юртимизда донорликни тарғиб этиш ва ривожлантириш учун нималарга кўпроқ эътибор қаратилмоқда?

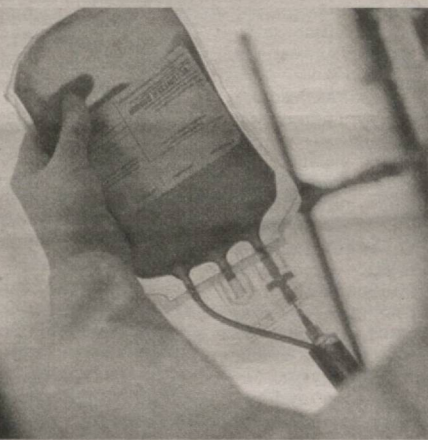
— Мамлакатимизда донорликни, жумладан, бегараз донорликни ривожлантириш борасида кўпгина самарали ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, 2008 йилда Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикасида бадалсиз донорлик фаолиятини ривожлантириш Дастури” да белгиланган вазифалар юзасидан бир қатор амалий тадбирлар йўлга қўйилган. Шунга мувофиқ, республикамиздаги олий ўқув юртлари талабалари ўртасида донорлик кенг тарғиб қилинмоқда. Бунда талабаларга қон ва унинг маҳсулотлари қандай касалликларни даволашда қўлланилиши, донорликни организм учун фойдали жиҳатлари ва қон топшириш билан биргаликда донор соғлиги борасидаги маълумотга эга бўлиши ҳақида тушунтирилмоқда. Бундай тадбирлар айнан ёшлар орасида олиб бориладигани бежиз эмас. Келажакимиз эгалари бўлган ёшларимиз мамлакатимиз умумий аҳолисининг 60 фоизини ташкил қилади ва бу қатлам энг соғлом кишилар ҳисобланади. Шунини ҳам айтмоқчиманки, икки йилдан буён ҳар ойнинг биринчи жума кунда таниқли хонандалар ҳамда уларнинг фан-клублари аъзолари марказимизга тақлиф қилинадилар ва институтимиз клиникасининг болалар бўлимида даволанаётган беморларга ёшлар ихтиёрий равишда қон топширадилар.

Оммавий ахборот воситалари — радио, телевидение, газета ва журналлар орқали мутахассислар томонидан бегараз донорликни мунтазам равишда тарғиб қилишга доимий эътибор қаратилмоқда. Албатта, мамлакатимиз аҳолисининг турли қатламлари ўртасида, маҳаллаларда тарғибот ишларини олиб боришда нодавлат ва нотижорат ташкилотлари ҳам яқиндан ёрдам берсалар, натижа янада яхши бўлар эди, деб ўйлаймиз.

— Ўзбекистон Республикаси “Қон ва унинг таркибий қисмлари донорлиги тўғрисида”ги Қонунининг 8-моддасида “Қон ва унинг таркибий қисмларини топшириш бепул ва пулли асосда амалга оширилиши мумкин”лиги белгиланган. Шунингдек, Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан 2013 йил 16 декабрда тасдиқланган Низомда “пуллик (фаол) донор” тушунчаси қон ёки унинг таркибий қисмларини ҳақ эвазига топши-

рувчи жисмоний шахс, дея таърифланган. Бу борада ҳақ тўлаш тартиблари ва манбалари ҳақида тўхталсангиз. Қон ва унинг таркибий қисмларига бўлган эҳтиёж нуқтаи назардан донорларни жалб этишда пуллик тизимнинг ижобий таъсири сезиладими? Донорларнинг қайси тури сон жиҳатидан кўпроқ?

— Албатта, ҳозирги кунда пуллик

рида даволанаётган беморларни қонга бўлган эҳтиёжини таъминламоқдалар. Қолган вилоятларда қон шу вилоят қон куйиш станцияси томонидан тайёрланиб, қайта ишланмоқда, текширилмоқда ва вилоят, туман даволаш профилактика муассасаларига тарқатилаёпти. Захиралар доимий равишда назорат қилинади, тумандаги бирор бир касалхонада керакли қон гуруҳида етишмовчилик бўлса, ёндош тумандаги ёки вилоят қон куйиш станциясидан кераклича қон келтириш имкониятлари бор. Шу боис ўзaro ҳамжиҳатликда ишлаш натижасида кўпгина беморларнинг ҳаёти сақлаб қолинмоқда.

— Чекка туманлардаги шифоналарда шошилич ҳолатларда бемор учун қон ўз вақтида етиб бориши қийинчилик туғдирмайди-ми? Бунда қандай чоралар қўлланилади? Даволаш-профилактика муассасаларида донор қони етишмовчилик ҳолатлари учраб турадими?

— 2011 йил апрель ойига қадар республикамизда 21 та қон куйиш станцияларида ва 187 та қон куйиш бўлимларида қон тайёрланарди, қайта ишланарди, текшириларди, бу эса мазкур жараёнларда баъзи муаммоларни келтириб чиқарарди. Тиббиёт соҳасининг қон хизмати йўналишида амалга оширилган ислохотлар натижасида 2011 йил апрель ойидан бошлаб, қон тайёрлаш, қайта ишлаш ва текшириш марказлашган ҳолда олиб борилмоқда. Чекка туманлар шифоналарининг ходимлари қон тайёрлаш билан шуғулланмайдилар, уларнинг бу борадаги асосий вазифаси шифонадаги қон захирасини назорат қилиш, донорликни тарғиб этиш, донорлар кунини белгилаш ва шу қонга уларни тўплаб беришдан иборат. Мазкур захирада доимий равишда қон бўлиши учун ҳар бир гуруҳ ва резус омилига тегишли қон ва унинг компонентларидан камида 2 тадан доза сақланиши зарур.

Санъат оламида бир-бирига суяниб, ибратли умр кечираётган бахтли жуфтликлар кўп. Ўзбекистон халқ артисти Лутфулла Саъдуллаев ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Гулчеҳра Саъдуллаева ана шундай оилалардан бири. Улар Алимардон Тўраев ҳамда Муқаддам ролларини маҳорат билан ижро этган "Баҳор қайтмайди" видеофильмининг яратилганига ҳам 40 йил тўлибди. Ўнлаб роллари билан томошабин меҳрини қозонган икки санъаткор ҳамон ижодий изланишда.

МЕҲРНИ МЎЪТАБАР БИЛГАНЛАР

— Лутфулла ака, машхур адибимиз Ўткир Ҳошимов асари асосида суратга олинган "Баҳор қайтмайди" видеофильми шу чоққача 44 марта эфирга узатилибди. Ундаги кўшиқлар ҳалиям худди жонли ижродек туюлади, томошабинга. Суратга олиш жараёни қандай бўлган? Тор чалишни билармидингиз?

Лутфулла САЪДУЛЛАЕВ:
— Қайда? Кўшиқ айтишни ҳам, тор чалишни ҳам билмасдим. Хонанда Шеркўзи Ҳозиев "швабра"га торнинг пардаларини чизиб, мен билан роса репетиция қилган. Истеъдодли санъаткор Ҳожиакбар Ҳамидов ижро этган кўшиқларни магнитофонга ёзиб беришган. Етти кун яхши ухламаганман. Тонгча 20 марталаб кўшиқ ижросини машқ қилганман. Жон-жаҳдим билан берилиб "куйлаганим" учун одамлар "Алимардон Тўраевнинг ўзи айтган" деб ўйлашган. Хуллас, ўзбек санъатиға фонограммани биринчи бўлиб мен олиб кирганман. Мана энди, кўриб турибсиз, фонограмма урф бўлиб кетди.

Гулчеҳра САЪДУЛЛАЕВА:

— Мен бу ролни ижро этганимда 31 ёшда бўлиб, бир ўғил, бир қизнинг онаси эдим. Кўпчилик Муқаддамга ачинади. "Алимардон Тўраев унга хиёнат қилди, хўрлади", дейди. Аслида бош айбдор Муқаддамнинг ўзи! Чунки у севган йигити Анварга хиёнат қилиб, унинг дўсти Алимардонга тегди ва ўзига ҳам шу хиёнат қайтган-да...

— Гулчеҳра опа, Тоғай Муроднинг "Ойдинда юрган одамлар" асари асосида саҳналаштирилган спектаклда тирноққа зор яшайтган Момосулув ролини маҳорат билан ижро

этгансиз. Раҳматли Фарҳод Аминов ҳам бу ролга жуда мос тушган эди. Шу ролни Лутфулла ака ҳам ижро этишлари мумкинми?

— Спектакль режиссёрлари қандай ролни берса, биз актёрлар шунини ижро этамиз. Зиёдулла ролини аввал Лутфулла акага беришганди. Кейинчалик бу ролни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фарҳод Аминов ўйнади ва Зиёдуллани юсак маҳорат билан талкин этдилар. Мен эса Момосулувни ҳар гал йиғлаб ижро этардим.

Л.Саъдуллаев:

— Гулчеҳра билан театрда 46 йил бирга ишладик. Кўп марта партнёр бўлиб роллар ижро этдик. 1971 йилда тўнғич фарзандимиз туғилгач, Гулчеҳра болалар тарбияси билан уйда ўтиришга қарор қилди. Аммо мен унинг уйда қолиб кетишини истамасдим. Болаларни оёққа тургазиб олгач, албатта ижодга қайтасиз, чунки, сиз энди эл назарига тушган санъаткорсиз, деганман ўшанда. Театрда ҳам Гулчеҳра ёнимда бўлмаса ёлғизланиб қолгандек бўлардим.

— Лутфулла ака, буни турмуш дейдилар, табиийки, эр-хотин ўртасида ҳар хил тушунмовчиликлар,

тўсиқлар бўлиб туради. Ўрталарингиздаги тотувликка раҳна соладиган воқеалар бўлганми?

— Бўлган, бир эмас, ҳатто бир неча марта. "Алимардон Тўраев" бўлиб танилган йилларим вилоятларда ижодий сафарларга кўп борардик. Бир гал Марғилон боғида бўлиб ўтаётган учрашув чоғида бир аёл боласи билан келди. Шунда актёрлардан бири менга қараб: "Бу бола кўйиб куйгандек сенинг ўзинг-ку", деса бўладими. Кейин Гулчеҳрадан: "Қара, ўхшайди-я", деб сўраса, денг. Бошимдан бир челақ совуқ сув куйилгандек бўлди. "Ўт балоси, сув ва тухмат балосидан ўзинг асра", деб бежиз айтишмас экан. Гулчеҳра бу гапларнинг тухмат эканини тушунилгача бироз келишмовчиликларга чидашимизга тўғри келган.

Бир нарсасга иймон келтираман: Оилани сақлаб қоладиган аёл киши, болаларни саранжом-саришта қиладиган ҳам аёл. Гулчеҳра опангиз жуда болажон аёл, оиласини деб ҳамма нарсадан воз кеча олади. Ёмон томонларини ўзим биламан, лекин у фақат яхши жиҳатларимга эътибор қаратади.

— Дарвоқе, фарзандлар тарбиясида нималарга кўпроқ ургу бергансизлар?

Л. Саъдуллаев:

— Биз қайси касба ишламайлик, ким бўлмайлик, биринчи набатда фарзандларимиз соғлиги, тарбияси учун масъулмиз. Бизга бугун болаларимиз меҳр кўрсата олишмаса, бунинг илдизини ўзимиздан қидирайлик. Улар оилада нимани кўришса, улгайиб, шунини такрорлашади.

Гурунг

Гулчеҳра опа:

— "Қуш уясида кўрганини қилади", деган гап бежиз айтилмаган. Ойимнинг оёқлари оғрирди, тўшақда саккиз йил миҳланиб ётдилар. Бир куни оёқларини уқалаб ўтирсам: "Гули қизим, алла айтиб бер", деб қолдилар. Шу ёшида алла эшитгилари келганидан юрагим тўлиб йиғлаб юбордим ва алла айта бошладим. Уйқу дори билан ҳам ухлолмаётган ойим алламни эшитиб ухлаб қолсалар денг. Соат тўнғи иккидан ошган. Бир маҳал не кўз билан кўрайки, икки-уч яшар қизим бир қўли билан ойимнинг оёғини силаяпти, иккинчи қўли билан кўзини ишқалаяпти. "Мен ҳам катта бўлсам оёқларингизни уқалаб қўяман, ойижон", дейди.

— Гулчеҳра опа, бир неча йиллар олдин "Сиз ўшаму?" номли дастурингиз муҳлислар томонидан жуда яхши баҳоланган эди. Уша шинавандаларни ҳозир ҳам соғинасизми?

— Жудаям соғинаман. Самарқандда бир аёл уч дона лола тутқазиб, йиғлаб юборди. "Нима гап, тинчликми?" деб сўрасам: "Сизни кўриб турганимдан хурсандман", дейди. Сиҳатгоҳда дам олаётсам, 70 ёшлардан ошган онахон бир ховуч туршак бериб: "Онам 100 ёшдан ошиб оламдан ўтдилар, сизни яхши кўрадилар, мана, мен сизни онамнинг кўзлари билан кўриб турибман", дейди. Уша уч дона лола ва бир ховуч туршак менга ҳар қандай тилла ва олмослардан ҳам афзалроқдир.

— Лутфулла ака, сизлар кириб борган ҳар қандай давра яшнаб кетади, одамларнинг лабиға табассум югуради. Бунинг сабабини нимадан ахтарсак бўлади?

— Одамларга ёқсин, улар маънавий озуқа олсин, дея ҳар бир ролимизни юрак кўримизни бериб ижро этганмиз. Оиламизда чиройли муҳит яратишга ҳаракат қилдик. Болаларга ҳар ишда яхши томондан ибрат бўлишга интилдик. Кимдир сизга ёқмай қолса, гаплашмай қўйиш, касбдан ёки қимматбаҳо буюмлардан воз кечиш мумкин-дир, аммо оталик ва оналикдан воз кечиб бўлмайди.

Гулчеҳра опа:

— Дунёда меҳр ҳамма нарсадан устун туради. Биз оддий ва хотиржам яшашни афзал билдик. Театрда ҳам, ҳаётда ҳам ҳар хил инсонларни кўрдик. Ҳеч кимга ёмонлик қилмай, яхшиликни кўнгилга жойлаб интилган одамга толе ёр бўлади. Бировнинг оёғидан чалган, ғаламислик ва ёмонлик қилиб яшайдиган ҳасадгўй одамлар эл назаридан қолади. Шундан Яратганининг ўзи асрасин.

Меҳринисо ҚУРБОНОВА
сўхбатлашди.

МАГАЗИН — бир

қарашда бу сўз русча сўзга ўхшайди. Лекин у асли шарққа оид, яъни арабча бўлиб, "маҳазин" шаклида бўлган ва бошқа тилларга кўчган. Алишер Навоийнинг машхур "Йигитликда йиғ илмининг маҳзанин" мисрасидаги "маҳзан" сўзи ҳам асли шу сўзга бориб тақалади. Бу сўзларнинг шаклига диққат билан қаралса, уларнинг таркибида "ҳазина" сўзининг борлигини сезиш мумкин. "Маҳазин" сўзининг туб илдизи "сақлади", "тўплади" деган маънони англатган.

ВАРАҚ — тилимизда "китоб варағи", "дафтар варағи" каби сўзлар кўп ишлатилади. Биз бу сўзнинг бугунги кундаги маъносини ҳам жуда яхши биламиз. Хўш, бу сўз қадимда қандай маънога эга бўлган? "Ўзбек тилининг этимологик луғати"да изоҳланишича, "варақ" сўзининг туб илдизи "барг билан қопланди" деган мазмунни англатган.

Максуд ўзига қадрдон бўлиб қолган бу китобни меҳр билан варақлади.

Журналдан

ОЛАҚОР — тоғ чўққилари ва ёнбағирларида олачалпоқ бўлиб қолган, тош устлари эриб, қора-йиб кўринган қор ва ана шундай қорли жой тилимизда "олақор" сўзи билан ифодаланади. Бу сўз кам ишлатилса-да, муҳими, тилимизда шундай манзарани бир сўзда тасвирлаб берадиган сўз мавжуд.

Тоғлар боши олақор, Олақордан сув оқар.

Халқ кўшиқларидан

Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

ОИЛА ҚАЧОН БУЗИЛАДИ?

...Оила муаммолари бўйича туманлардан бирида ўтказилган йигинда сўзга чиққан бир киши айрим аёлларимиз кийиниш маданиятини билмаслиги, эстетик дидсизлиги туфайли оилаларда ажралишлар содир бўлаётгани ҳақида сўзлаб, жойларда, айникса, хотин-қизлар кўмиталари қошида аёлларни "замонавий маданиятга ўргатувчи" клубларни, "таништурув уюшмаларини" ташкил этиш лозимлигини уқтира бошлади. Эсимда, собиқ тоталитар тузум пайти, ўтган асрнинг 70-80 йилларида, гоҳ тушуниб-тушунмай, ана шундай мавзуда гапириб келинган, шахар "маданияти"ни қишлоққа олиб бориш учун "юриш"лар қилинган эди. Оқибатда нимага эришилди? Оилалар бузилиши ажралишлар сони нафақат шахарларда, қишлоқлардаям ортаверди.

Яратганга шукрлар бўлсинки, юртимиз мустақилликка эришиб, кадрларимиз кадрлиниб, қайта тикланди. Президентимиз маънавият аталмиш бебаҳо неъматни улуғлаш орқали халқимиз онги ва тафаккурида мустаҳкам ўрин эгаллаши учун кенг имконият йўларини очиб бердилар. Айниқса, бу борада хотин-қизларнинг оила ва жамиятда тутган ўрни, нуфузини янада оширишга алоҳида эътибор қаратилиб, бу масала айнан истиқлол йилларида давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Бугун, тасаввур қилинг, жамиятимизнинг асосий негизи бўлмиш оилада содир бўлаётган катта-кичик муаммолар сабабини жўнгина қилиб, хув ўша йигилишда айтилган гап — "аёлнинг кийиниш маданияти ва эстетик диди етишмаслиги"га боғласак, инсофдан бўлармикан? Агар шу нарса оила пойдеворини мустаҳкамлайдиган асосий шартлардан бўлганда эди, аксарият "замонавий" аёллар тақдир қилиб эргашадиган "кийиниш маданияти"га эга, юқоридагича қатор-қатор клублари ишлаб турган Европа мамлакатларида оилалар барқарорлиги ҳавас қиларли даражада бўлмасмиди?! Ахир, бу борадаги рақам уларда бугун энг юқори кўрсаткичларда экани ҳаммамизга аён-ку!

Масалалага жиддийроқ ёндашадиган бўлсак, кеча ҳам, бугун ҳам

оилалар бузилишига сабаб бўлиб келаётган омилни жамиятимиздаги аксарият қусурларни келтириб чиқараётган маънавиятимиздаги ноқисликдан изламоғимиз керак бўлади. Масалан, қўли қисқароқ оилага келин бўлиб тушган қиз момомерос қаноатга сўяниб, жуфти билан аҳилиттифоқликда умргузаронлик қилмай, сабру шукронадан йироқ ҳолда, эрининг олдига юз хил талабни қўяверса, бетгаҷопарлик қилаверса... Ёки унинг онаси: "Қизим тушган жойда кўкарсин", дея бир четда турмай, узатган қизининг шахсий ҳаётига ҳуда-беҳудага аралашаверса-чи?.. Келин қилмиш қайнона фарзандларининг бахтидан ҳою-ҳавасни баланд қўйиб: "Отанг уни олиб бермади, буни олиб келмади", каби дийдиёлари билан келини ва қудаларини юз-қўзини очирмаса... Келинчак эса шарқона одобу оила тутишдан мутлақо бе-хабар бўлса-ю, турмуш ўртоғи олдидаги бурчу вазифасини "тенг ҳуқуқлик"ни даъво қилишдан иборат деб билса... Куёв тўра ҳам оила фаровонлиги учун куйиб-пўшмай, онаси қўлига қараб, устига-устак ичиб-чекиб юрадиган "бекорчи хўжа"га айланиб, ҳалолликдай улуг бойликни "кўча ҳавоси"га алмаштириб, хиёнат кўчасида изгиб юрса... Шақ-шубҳасиз, бундай хонадонлардан хотиржамлик кетади, оила пойдевори нурай бошлайди-да. (Ахир, атрофимизда бундай тақдирли оилаларни гоҳида кўриб келаяпмиз.)

Барча қусуру камчиликларни тугатишнинг бирдан-бир йўли маъна-

виятни бойитиш билан кечадиган ибратли умргузаронлик эмасми? Шу аснода келинларимиз, қизларимиз "тоғ келса кемириб, дарё келса симириб..." яшаган буви-оналаримизнинг гўзал шарқона одобу фазилатларини ўрганиш, муборак динимизда оилани асраш-ардоқлаш борасида айтилган ояту ҳадисларларни, улуғларимизнинг шу аснодаги ўгиту насиҳат, пурҳикмат сабоқларидан таълим олишлари керак эмасмикан?!

"Қаноатли бўл, умр йўлдошинг келтирган озик-овқат, кийим-кечакнинг ҳаммасини мамнуният билан қабул қил. Айтар гапларини ҳаммаса диққат билан эшит, ҳаммаса итоатда бўл. Эрининг овқатланиш соати ва уйку вақтига диққат қил. Чунки очлик кишини тажанглаштиради, уйку-сизлик хафаликка сабаб бўлади. Унинг яқинларига чиройли муомалада бўл. Сирларини зинҳор бировга айтма. Хурсанд бўлса, сен ҳам шундай кайфиятда тут ўзингни, хафа пайти ўзингни хурсанд кўрсатма!", дея бизга йўл-йўриқ кўрсатарди оқила момоларимиз. Уларнинг бугун биз эътироф қилган "кийиниш маданиятию эстетик дид" сармеваси бўлган калта, чоки юбкалару кесилган сочлардан фарқли "эрга хув ёққан пардоз"лар ҳақида ҳам келинчағу қизларимизга ўргатгулик чиройли шарқона ўгиту насиҳатлари бор.

Буларнинг ҳар бирини ўқиш-ўрганиш, уларга эргашиб учун миллатимизнинг ана шундай маънавий бойликлари жамланган китобларни

Мушоҳада

ўқиб бормоғимиз, улардан керакли сабоқлар олмоғимиз керақдир. Бир аёлни биламан. Уч-тўрт нафар боласи бор. "Бир этак етимлари" (аслида, тирик етимлари) ни боқиш учун ёрдам сўраб, эшикма-эшик юрарди. Аммо вазиятга яқинроқ ёндашиб, уни яхшироқ "танимоқчи" бўлсангиз, болалари билан дахлдор фактларни суриштира бошласангиз, унга заррача бўлса-да, ачинмай кўясиз.

Чунки, ҳар қайси фарзанднинг фамилияси деярли ҳар хил. Турмуш ўртоғи ҳақида эса тайинли гап айтолмайди. Бир гал эрини "ўлган", бошқа гал "касал ётган", яна бир гал эса "бошқа аёлни топиб, бола-чақасини ташлаб кетган" дея "таърифлайди". Аммо унинг ўтмишини билганлар, аёл биринчи бахтини "капрон пайпоқ кийдирмади, эркимни бўғди", деб "суварга оқизиб юборган"ини, ундан кейин ҳавойилиги, беқаноатлиги боис неча марта никоҳлию никоҳсиз (?) турмуш қилган бўлса, ҳаммасидан бола орттириб олган, енгил-елпи орзу-ҳавасларни деб ажрашиб кетганидан ҳам хабардор.

Бугун унинг тўнғич қизи она изини "бехато босиб" юрибди. "Кийиниш маданияти ва эстетик дид" масаласида қойилмақом сабоқлар бера оладиган кейингиси ҳам дуппа-дуруст тўй-тантана билан турмушга чиққан, фарзанд кўрган эди, лекин кўп ўтмай, "турмуш ўртоғим хиёнат қилди", деган айбномани қўйиб, эр уйдан чиқди-кетди. Бугун эса ўзи не-не аёлларнинг "ширин ош"лариға пашша бўлиб, "тунги капалаклар" бозорини қиздирыпти. Бу қизларга эндиликда ёши бир жойга бориб қолган онанинг ўзи бир вақтлар "намуна" бўлган эди...

Қиссадан ҳисса шуки, ўша аёл илк турмуш курган йилларида момоларимиз неча минг йиллардан бери амал қилиб яшаган сабру қаноатга, вафою садоқатга сўяниб, эри олдидаги вазифаларини чин ихлос билан бажариб, фарзандлари олдидаги масъулиятини ҳис этиб яшаганида эди, оила кўргонини асраб қолган бўларди. Ва...кейинги кўргуликлар ҳам содир бўлмасди, эҳтимол.

Салима УМАРОВА,
"Меҳнат шухрати"
ордени соҳибаси,
журналист.

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.
Хамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Хамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж — 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Олий торт безатиш курси — 1 ой.
Уйгур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.
Жаҳон таомлари — 2 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.

Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тирноқ, киприк ўстириш ва дипецияция — 1 ой.
Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка). Тўқувчилик — 3 ой.
Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Декоратив гул ясаш — 1 ой. Сарпо қути ва саватлар ясаш — 1 ой.
Бисердан гуллар, дарахтлар ясаш — 2 ой.
Карвинг (мева ва сабзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона мавжуд.

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод дехкон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (19⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МЎЛЖАЛ: Кўйлик кийим бозори рўпарасида. ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи)

ЭЪЛОН!

Зиядуллаев Ҳикматилла номига берилган Юнусобод тумани, Д. Базарова кўчаси, 80-уйнинг уй ҳужжатлари йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Нурходжаева Хилола Ҳакимходжаевна номига берилган Тошкент шаҳар Миробод тумани, Дашнобод кўчаси, 20-уйнинг уй режаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

МУАЛЛАҚ ҚЎЛЛАР

Буни ҳаёт дейдилар

Биласизми?

У каттагина раҳбар эди...
Кунларнинг бирида хузурига бир неча одамлар кириб келди. Ҳамма кўришиш учун бирин-кетин хурмат билан унга қўл узатди. Раҳбарнинг юзиде яхшироқгина ўхшаш бир ифода пайдо бўлди. Ноилжон қолган одамдек келганлар билан қўл олишиб кўришди. Кўришиш-ю, меҳмонлар стулларга чўкиб улгурмасидан дам олиш хонаси эшигини очиб, икки илкани совунлаб ювди-да, бармоқлари учига тўпланиб келган силқиндини бир-икки силқиб ташлади, сўнг илгакдаги сочиқни олиб, қўлларини намойишкорона артди.

Келганлар орасида бегоналар, нотанишлар йўқ эди. Ҳамма бирдай яқин, бирови синфдош дўсти, бошқаси қариндоши, яна бири маҳалла-кўйдаги кадрдонлари эди. Жам бўлганлар унинг бу қилигидан анграйиб қолишди.

Улар ҳам эшитгандилар, Мирпўлатнинг одамлар билан қўл олишиб кўришмаслигини. Улар ҳам билгандилар, Мирпўлатнинг оёғи ердан узилиб қолганини. Аммо ҳаммасиям "бу қилигини менга қилмас" деб ўйларди. Ҳали улар ўзларига келиб улгурмай, эшик тақиллаб, кўхликка котиба киз кўринди, гоёт одоб билан бошқармадан келган Улуғбек исмли ходим киришга изн сўраётганини айтди.

У меҳмонларга бир-бир қараб олди-да:

— Бошқарма вакили дегани — юқоридан дегани, қабул қилмасак, бўлмайди-да, уларнинг иши шунақа кўпки, ошиқиб келиб, ошиқиб кетишадими.

— Биз чиқиб турайликми? — деб сўради меҳмонлардан бири.

Келгучи ходим ёш ва самимий эди. Хонадаги гап-сўзларни эшик ортидан эшитиб, кўпчиликни безовта қилгиси келмай, узр сўраб кириб келаверди:

— Сизлар кўпчилик экансизлар, безовта қилмай, мен бир дақиқага кирдим, холос, — деди у Мирпўлат

Мамарайимовичнинг қаршисига бориб сўрашишга қўл узатаркан.

— Ассалому алайкум!
Бироқ, унинг қўлини сиқиш учун иккинчи томондан қўл узатилмади. Бу ҳолат ўтирганларни-да ноқулай аҳволга солди. Бир-бирларига маъноли қараб олишди.

— Аввал ёши улуг одам қўл узатади, йигитча, — деди раҳбар ҳамон

ўрнidan қўзғалмай,
унга бургут қараш

қилиб.

Бошқарма вакили кўпчиликнинг олдида бундай аҳволга тушишини сира ўйламаган эди, юзлари дув қизариб кетди. Қўлини қайтариб оларкан, раҳбарнинг ўткир нигоҳига монанд нигоҳ билан деди:

— Сўз боши ассалом, деб ўйлаган эканман! Узр...

— Ҳали ёшсизлар-да, хомсизлар, — деди Мирпўлат Мамарайимович, келганлар олдида бошқармадан келган вакилни-да менсимаслигини намойиш этаётганидан кибрланиб, — мен бу ерга раққосаларни йиғволиб, раққ томоша қилаётганим йўқ. Марҳамат, котибанинг хонасида кутиб ту-

ринг...

...Орадан ўн йил ўтди. Бошқарманинг ўша пайтдаги ёш ходими Улуғбек унинг-ўсиб, поғонама-поғона кўтарилди, раҳбар бўлиб етишди. Мирпўлат Мамарайимович эса кексайиб, пенсияга чиқди. Қўзидан нур, белидан қувват кетди...

Кунларнинг бирида улар иттифоқо учрашиб қолишди. Камтар бўлиб ўсган Улуғбек эндиликда каттагина раҳбар бўлса-да, ўзини вазмин, хокисор тутарди. Қарияларни йўқлаш бахонасида собиқ раҳбарнинг хонадонига совға-саломлар билан кириб келди.

Нуроний бир пайтлар раҳбарлик курсисига ўтиганида уни табриқлаш учун борган синфдош дўстлари ва маҳалла-қўйи бўлган кишилардан бир-иккитаси энди унинг оғирлашиб қолганини эшитиб, йўқлаб киришган эди. Улуғбек ҳамма билан куюқ сўрашди. Уларга соҳа кекса кишисини байрам кунинда йўқлаб киришгани учун миннатдорлик билдирди.

— Салима, қизим, ким келди? — ҳайрон бўлиб сўради бемор.

— Эски ишхонангиздан экан, — деди невараси, — янги раҳбар келибди.

У қариянинг ёнига яқинроқ келди, унинг қўлини олмоқчи бўлди:

— Бардаммисиз, устоз!

Яна ўша, бундан ўн йил аввалги ҳолат содир бўлди: унинг қўлини сиқиш учун иккинчи томондан қўл узатилмади. Ўтирганлар худди ўша кунгидай бир-бирларига маъноли қараб олишди.

— Бомбони оёқ-қўли шол бўлиб қолган, — деди киз невараси.

Даврага жимлик чўкди.

Энди у "Аввал ёши улуг қўл узатади, йигитча", демади, деёлмади, унга бургут қараш ҳам қилмади.

Бунинг ўрнига у юзини яшириб, йиғлаб юборди...

Адҳамжон ИСКАНДАРОВ.
Фарғона шаҳри.

Қатра ҚЎНҒИРОҚ

Қўнғироқлар турли хил бўлади: эрталабки, кундузги, кечки — буларга чидаш мумкин. Кимдир зарур иш билан йўқлайди, яна биров қарз сўрайди (гарчи қайтиши дарғумон бўлса-да), хуллас, яна кимдир хуш ва нохуш гап-сўзларини айтишга улгурарди. Бундай одатий телефон қўнғироқларига кўникиш мумкин...

Энг ёмони, ярим тундаги кутилмаган қўнғироқ ҳар қандай асаби метин одамни ҳам бир лаҳзада ўзидан кетказиши мумкин.

"Алло, эшитяпсизми, онамнинг аҳволи оғирлашиб қолди, тез етиб келинг!"

"Ўзгингиз (ёки қизингиз) чорраҳадан ўтаётганида..."

"Дада (ёки она), куёвингиз яна ичиб келибди, болаларим билан кўчада ўтирибмиз", ва ҳоказо...

Ана шундай қўнғироқлардан асрасин!

Шохрух БОТИРОВ

ҲУҚУҚИЙ БИЛИМЛАРДАН ХАБАРДОРЛИК

ўз мажбуриятини англашга ундайди

Ҳар бир кишининг ўзига лозим даражада ҳуқуқий билимларни билиши нафақат унинг ўзи учун, балки бошқаларнинг ҳуқуқларига билиб-билмай дахл қилиб қўймаслигида ҳам асослади. Тўғри, ҳар бир ишга виждонан ёндашиш, ҳалоллик, инсофли-диёнатли бўлиш инсонни ҳаёт синовларида қалтис қадамлардан, охири нохушлик келтирувчи қилмишлардан асраб туради. Шу билан бирга, айримлар бирор ноҳўя хатти-ҳаракатнинг ҳуқуқий оқибатларидан беҳабарлик туфайли ҳам қай бир манфаатни кўзлаб, ана шу қилмишни содир қилишдан тийилмайдилар.

Судда турли ишларни кўриб чиқиш, айбланувчи ва гувоҳлар билан мулоқот жараёнида юқорида зикр этилган мулоҳазаларнинг ҳаётий мисолларини кузатамиз. Ўз ҳуқуқини билиш аслида ўз мажбуриятларини чуқур англашга имкон яратди.

Оддий мисол, ота-она фарзандига нисбатан ўз мажбуриятларини тўлиқ англаб етмаса ва амал қилмаса, фарзанднинг тарбияси, соғлиги ва бошқа манфаатлари эътиборсиз қолиши мумкин. Баъзида бу ҳол боланинг турли ноҳўя йўллارга кириб кетишига ҳам олиб келади. Ёки оилада барча моддий шарт-шароитлар бўлгани ҳолда уйда китоб, газета-журнал ўқишмаса, бир сўз билан айтганда, маърифатга бепарво қарашса, бу ҳол фарзандлар билан бирга оиладаги катта ёшдагиларнинг маънавияти, нима ҳақда қандай ўйлаши, одамларга муносабатиде ҳам акс этади. Қайси ёшда бўлмасин, бекамму кўст яшаётгани ҳолда моддий манфаатни кўзлаб жиноят содир қилиб қўйган кишиларнинг фикр-мулоҳазаларини эшитганимизда ақсариятининг аввало китоб ўқишга ўзлариде деярли эҳтиёж сезмаганилилари

Мулоҳаза

яққол кўринадими.

Бир нарса аён, оммавий ахборот воситаларини озми-кўпми кузатиб бориш кишининг дунёқарашини кенгайтириб, ҳаётда бефарқ бўлмаслик жазо ундайди, муҳими, унда ҳуқуқий билимларга бўлган қизиқишни уйғотди. Қолаверса, босма матбуот нашрларида ҳам бу мавзуга оид бир қанча материаллар муҳлислар эътиборига ҳавола этиб жорилмоқда. Жиноятга жазо муқаррар эканлиги аён. Бироқ, худди бирор касаллик каби жиноятнинг олдини олиш ҳам осонроқ ва ҳар томонлама фойдали, албатта. Бунда яхши хулқ, тарбиянинг, маърифулқатлилик ва ҳуқуқий билимларнинг алоҳида ўрни бор.

Азамат ШОМУРОДОВ,
Жиноят ишлари бўйича Бекобод шаҳар судининг судьяси.

ЁЗ ЛИБОСЛАРИ

Ёзнинг иссиқ кунларида пахта ва ипакдан тайёрланган, енгил матолардан тикилган либослар танга хузуру бағишлайди. Айни кунларда савдо дўконларидан, бозор расталаридан ёзги мавсумга мослаб кийим харид қилаётган аёлларни кўплаб учратиш мумкин. Афсуски, сотиб олинган кийимлар ҳар доим ҳам кўнглимиздагидек бўлиб чиқармайди. Ҳоҳида сотиб олган либосини бирор марта ҳам эгнига ташламай, шафода эскиртган аёлларни ҳам учратамиз. "Дугонамага жуда мос тушган эди, аммо менга сира ярашмади", дея изох беришади улар.

Хўш, ярашиқли, қулай ва бежирим либос танлаш учун нима қилиш керак?

Авалло ҳар бир аёл ўз қоматига мослаб либос сотиб олгани маъқул. Бунинг учун елка ва бўкса кенглиги, бўй узунлиги, озгинлик ва тўлалик эътиборга олинishi зарур.

"Елка кенглиги бўкса кенглидан кичик бўлган аёллар кийим елкасига албатта ёттиқча қўйишлари керак. Елкаси кенг аёллар эса кўкрак қисмига бир хил оралиқда бутун бўйи билан икки қатор тугма ўрнатилган кийимларни танлагани маъқул. Худди шундай усулдаги йўл-йўл безакли қўйлақ ҳам уларга жуда ярашади.

"Кийим безаклари, тугмалар, мунчоқлар мато ранги ва гулларига мослаб дид билан ўрнатилган бўлиши керак. Майда гулли қўйлақларга ўрнатилган катта ва серҳашам мунчоқлар ёки безакларнинг ҳаддан ташқари қўпчилиги ташқаридан чиройли кўринмайди ва кийим соҳибасининг дидсизлигини англайди.

"Ёнга қараб тортилган чоклар, кўндалангага ўрнатилган йўл-йўл чизикли безаклар одамни тўлароқ ва паст бўйли қилиб кўрсатади. Шу боис бўйи пастроқ аёлларга бундай бичимли қўйлақлар тавсия этилмайди.

Аксинча узунасига тортилган йўл-йўл чизиклар қоматни бироз баландроқ кўрсатади. Шу ўринда катта ва кенг чизиклар қоматни тўлароқ кўрсатишини унутмаслик керак.

* Майда гулли, енгил матодан тикилган, одамнинг эгнида тўкилиб турадиган кийимлар тўладан келган аёлларга назокат бағишлайди. Бундай аёллар катта-катта гулли, кенг катакли, кўндаланг чизикли матолардан кийим кийишса, янада тўлароқ кўринишади.

"Паст бўйли, озгин қизлар ва аёлларга йирик гулли, ёрқин рангли матолардан кенг белбоғли ва кенг юбкали узун қўйлақлар тавсия этилади. Бундай қоматли аёллар бир хил рангли енгил матолардан "Идора услуби"да тикилган кийимлар, калта костюм ва узун юбкаларда кўркам кўринишади.

"Ёркин (қизил, очик пушти, оловранг, сафсар) рангли матолар ва кийимдаги катта-катта безаклар қоматни янада тўлароқ кўрсатади. Одмироқ (ҳаворанг, ним пушти, ним яшил, куларанг, шафтолиранг) рангдаги матолар эса кўзга анчайин ноэик ва ёқимли кўринади.

"Олд ва орқа тарафига бир донга йирик гул туширилган либослар тўладан келган аёлларга мутлақо ярашмайди. Уни озгин ва узун бўйлилар кийгани маъқул.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА
тайёрлади.

ЭНГ БАЛАНД LEGO МИНОРАСИ

Венгриянинг Будапешт шаҳрида Lego компанияси ходимлари ва мактаб ўқувчилари ҳамкорлигида баландлиги 36 м. 76 см. бўлган ажойиб минора қад кўтарди. Бу рекорд даражадаги баландлик эди. Наҳотки, ахир бундан баланд миноралар ер юзиде минглаб топилади-ку, дейишга шошилманг. Гап шундаки, ушбу рангдор минора болажонлар севиб ўйнайдиган Lego пластик кубикчаларидан қурилган. Илгари ҳам дунёнинг кўплаб шаҳарларида Lego ўйинчоқларидан баланд миноралар қурилган эди. Масалан, бунга қадар, яъни 2013 йил Америкада "қурилиш" материаллари Lego кубикчаларидан таркиб топган миноранинг баландлиги 34 м. 50 см. бўлган бўлса, ундан ҳам илгари худди шундай ўйинчоқлардан

Прага шаҳрида қурилган "меъморий мўъжиза"нинг баландлиги 32 м. ни ташкил қилган. Шу боис, венгер болаларининг "ижод маҳсули" ўз натижаси билан рекорд ўрнатиб, ҳатто Гиннес рекордлар китобига киритилди.

Минора шаҳарнинг қоқ марказида Авлиё Иштван эҳроми рўпарасида қад ростлаган бўлиб, Lego кубикчаларидан баланд минора қуриш мусобақасини яна узоқ давом эттириш мумкинлигига ҳам ишора бўлди. Бундай "иншоот"ни қуришнинг бошқа бир мақсади ҳам бор экан. Яъни, Венгрия пойтахтидаги туманлардан бирининг раб-арияти минора қурилишига хайрихоҳ

бўлиб, шу тариқа сайёҳлар эътиборини тортиш мумкинлигини айтган. Бу мақсад ўзини тўла оқламоқда.

Миноранинг баландлиги 35 метрга етганда кубик-рубик шакли берилган. Дарвоқе, қурилиш ишларида болаларга шахсан кубик-рубик бошқотирма ўйинчоғининг ихтирочиси 69 ёшли Эрне Рубик ҳам яқиндан кўмаклашган. Улар минора қурилишини чоршанба кuni бошлаб, яқшанбада якунига етказишган.

Наргиза СИДДИҚОВА
тайёрлади.

"Бахтли бўлинг" сахифаси

ИЧКУЁВ ҚИЛИШНИ ИСТАМАЙМАН

Қизим Гулзода икки яшарлигида дадаси оламдан ўтган. Мен шундан сўнг ота уйимга қайтиб келдим. Икки синглим турмушга чикиб кетгач, ҳовлида отонам билан бизлар қолдик. Шу орада улар ҳам дунёдан ўтиб кетишди ва қизим билан мен катта уйда ёлғиз яшай бошладик. Гулзода коллежни тугатганидан сўнг совчилар сўраб кела бошлашди. У эса ўқишимни давом эттирмаман, деб кўнмади. Ҳозир ёши 34 да, олий

маълумотли, нуфузли ташкилотда ишлайди. Келинликка сўраб келувчилар орасида тайёр уй-жойимизни кўзлаб, ичкуёв бўламан деганлари негадир бизга маъқул келмаяпти. Уйда бир ўзим қолсам ҳам ичкуёв қилишни истамайман. Қизим ўзига ишонган, ишбилармон, ориятли инсонга турмушга чиқса яхши-да. 40 ёшгача бўлган, касб-кори тайин, пойтахтда яшовчи йигит чикса, Гулзодани узатардим.

МАНЗУРА опа,
Тошкент шаҳри.

ОНАСИНИ КЎРИБ... ҚИЗИГА УЙЛАНГАНДИ

Дилнозани келин қилишимиздан аввал у ҳақда кўп ҳам суриштириб ўтирмадик. Чунки қудам Дилоромхон жуда мулоим, ширинсухан аёл эди-да. Уйларига борганимда уларнинг меҳмон кутиш одобларига ҳавасим келганди. Аммо ҳамма қизлар онасига ўхшайвермас экан. Дилноза бироз эркак, муомалада ҳам нўноқина эди. Ўғлимга овозини баралла кўйиб, беҳурмат тарзда муносабатда бўлса, ҳали ёшда, ақли кириб қолар, деб аралашмадим. Холи қолганимизда эркак кишининг хурматини жойига қўйиш кераклиги ҳақида кўп насиҳат қилдим. Аммо у билганидан қолмади, имкони борича ўғлимдан бир поғона юқори туришга уринарди. Оқибатда, орадан бир ярим йилча ўтиб, улар ажралиб кетишди. Энди келин излаб қай эшикка боришни, кимга ишонишни ҳам билмай қолдим. Ўғлим Музаффарнинг кўнглига қўл солсам, ҳаётнинг паст-баландини кўрган, оиланинг қадрига етадиган қизлар бўлгани маъқул, дейди. У 37 ёшда. Касби муҳандис. Одобли ва хушмуомала 35 ёшгача бўлган қиз учраса, келин қилардим.

НАЗИРА хола,
Навоий вилояти.

СИНГЛИСИДАН КЕЙИНДА ҚОЛДИ...

Яқин дугонам Хосиятхоннинг 3 нафар фарзанди оилали. Учинчи қизи Дилфуза яқинда магистрлик дипломини олди. Ўқишни тамомламагунча турмушга чиқишни истамади. Совчилар келавергач, синглисини узатиб юбордик. Ҳозир Дилфуза ўқитувчи бўлиб ишлаяпти. Турли хил таомлар, пишириқлар тайёрлашга жуда уста. 28 ёшда. Дугонам билан маслаҳатлашиб, сизларга мурожаат қилишга жазм этдик. Имкони борича олий маълумотли, диёнатли, уйим-жойим дейдиган қашқадарёлик йигитлар бўлса хабар берсангизлар.

МУҚАДДАС опа,
Қашқадарё вилояти.

ҚИСМАТИ ЎХШАШЛАР УЧРАСА

Ён кўшнимиз Салима опанинг тўрт фарзанди бор. Фарҳоджондан бошқалари оиласи билан тиниб-тинчиб кетишган. У эса балалигидан яхши юрولмайди. Ногиронлар аравачасида ўтиради. Ҳадемай 27 ёшга киради. Рассомлик қобилияти бор. Салима опанинг

бутун фикри-ўйи кўнгли ярим шу ўғлини эртанги тақдири билан банд. "Илтимос, шу газетага ёзиб юборгин, қисмати ўзига ўхшаш қизлар учраса, хабар беришса яхши бўларди, икки-уч ёш катта бўлса ҳам розимиз", дея мендан илтимос қилди. Имкони борича, Фарҳоджоннинг бахти очилишига ёрдам берайлик.

НИЛУФАР,
Тошкент шаҳри.

ФАРЗАНД КЎРИШНИ ХОҲЛАМАДИ

Тахририятимизга кириб келган хушрўйгина бу аёл ўзини хоразмликман, исми Муҳайё дея таништирди. Салом-алиқдан сўнг тортинибгина гап бошлади:

— Узр, балки менинг бу ёққа келишим одобдан эмасдир. Аммо бу ҳақда яқинларимга айтишга истиҳола қилдим. Оилада кенжа фарзандман. Ота-онам 80 ёшдан ошган. Эр-таю-кеч менинг бахтимни тилашади. Яқинда 43 ёшга кираман. Аввалига акам, кўп ўтмай опам оламдан ўтди. Бу жудодикларга кўниқолмай, хасталаниб қолган ота-онамга қарашим керак эди. Хуллас, ана шундай муаммолар туфайли ўз вақтида турмушга чиқа олмадим. Уч йилча аввал мени турмушидан ажрашган бир кишига узатишди. Лекин эрим икки қизи ўзида қолганлиги боис, ўртамизда фарзанд бўлмаса яшаб кетишимиз мумкинлигини ўқтираверди. Ахир, ўйланг, қайси бир аёл она бўлишни истамайди? Унга қанча тушунтирмай бефойда эди. Беш ой деганда ноилож уйга қайтиб келдим. 50 ёшгача бўлган, хоразмлик ёки тошкентлик эркаклар бўлса, менга хабар берсангиз.

МУҲАЙЁ,
Хоразм вилояти.

ЕТИМЛИК АЙБ ЭМАС-КУ!

Ота-онам эрта қазо қилиб, уч укам холамнинг қўлида қолганди. Мен эса водийга келин бўлиб тушганим сабабли улардан тез-тез хабар ололмасдим. Қариндош-уруғларимиз бир-бирига оқибатли бўлгани учун укаларим холамнинг фарзандлари билан аҳил-иноқ вояга етишди. Яхши ўқиб, касб-хунар ўрганишди. Тоғаларим ҳам холамга елкадош бўлиб, уларни қўллашди. Ҳозир икки укам оилали. Минг шукрки, келинларимиз ширинсўз, меҳнаткаш, уй-рўзгор ишларида ҳам чакқонгина. Улардан кўнглимиз тўқ. Фақат кенжамиз Саҳобиддин 33 ёшга кирса-да, ҳалиям бўйдоқ. Келин излаб кўп оилаларга бордик. Ота-онаси бўлмаса келажакда қийналиб қолишади, деб бизни ноумид қайтаришяпти. Ахир, ўйланг, етимлик айб эмас-ку! Укамнинг ўзи топармон-тутармон, қўлида гулдай хунари бор. Ўзи алоҳида уй-жой қуриш тараддудида. Сариштали, бирор касбни эгаллаган келин излапмиз.

ШАРОФАТ,
Самарқанд вилояти.

ТЕНГИНИ ТОПИШ ОСОНМАС

Мен ҳам икки қизимнинг тақдирини ўйлаб, сизларга мурожаат қилаяпман. Тақдир тақозоси экан-да, энди 17-19 ёшга кирганида уйимга келган совчиларни, ҳали ёш, аввал ўқитаман, кейин узатаман, деб қайтаравердим. Вақт эса одам билан ҳисоблашмас экан, ҳаш-паш дегунча шунча йиллар ўтиб кетибди. Ҳозир ҳам сўраб келишади, лекин куёв бўлмоқчиларнинг ёши мени ўйлаттирапти. Номзодлар орасида отаси тенгилар ҳам бор, алам қилар экан одамга... Тўғри, тўнғичим Зилола 38, кенжам 28 ёшда. Иккаласиям олий маълумотли. Биламан, тенгини топиши осонмас энди. Зора, сизларнинг беминнат кўмагингиз туфайли уларнинг бахти очилиб қолса.

МУҲАРРАМ опа,
Бухоро шаҳри.

БЕОЗОР ТАНБЕХ

“Қарс икки қўлдан”, Ш. Жўрақулова, 19-сон

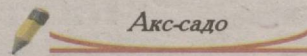
Аслида одамнинг бир-бирига беғонаси бўлмайди, йўл сўраган кишига, билсангиз, кўрсатиб юборасиз. Баъзан сизни буткул танимайдиган ҳамроҳингиз манзилга етгунича ўз дардларини миридан-сиригача айтади. Катта ёшдагилар, зарурат туғилганда, ўзи танимаса ҳам кичикларни одобга чақириб, маслаҳат беришади. Ушбу мақолани ўқиб, ўзим кўрган, кузатган воқеалардан бири эсимга тушди.

...Автобусда одам тирбанд, бекатлардан бирида чиққан катта ёшдаги аёл кўзлари билан ўтиришга жой қидирди. У нарсаларини ҳайдовчи кўрсатган жойга қўйиб бироз тин олди. Шундоқина ёнидаги ўриндикларда коллеж ёшидаги ўсмир қизлар сақич чайнаганча телефонда ўйнаб ўтиришарди. Улар ўйинга берилиб кетишганидан ёнида турган кишини “кўрмай” кўя қолар, қулоғидаги “на-

ушник” эса “эшитмайман” деган маънони билдирадигандай эди. Ҳатто чиптачининг “Барака топгурлар, онахонга жой берсангиз-чи”, деган гапи ҳам уларнинг қулоғига кирмади. Рўпараларига келиб ишора қилганида билет сўраяпти, деб ўйлагандай ойлик йўл чипталарини кўрсатишди, ажабланарлиси, шунда ҳам кўзларини телефондан узишмасди. Нарироқдаги ўриндикда дафтар варақлаб ўтирган ёшгина қиз ўрнидан туриб жой берди...

Бу каби ҳолатларнинг яна бир жиҳати бор, ўғил-қизлар бир-биридан яхши ибрат олиб, жамоат жойида ўзини қандай тутишни ўрганиб бориши ҳам зарур. Қолаверса, кўча-кўйда ёши катталарни ҳурмат қилишга одатланмаган йигит-қизларнинг ўз ота-онасининг ҳурматини жойига қўйишни тасаввур қилиш қийин.

Жамоат жойларида бир-бири би-

Акс-садо

лан ўзаро гаплашиб қолган қизларнинг суҳбати ҳам ёшларга хос мавзуларда, беғубор бўлса, бу беғуборлик беихтиёр атрофдагилар дилига ҳам кўчади, улар юзига самимий табассум ёйилади. Буни сиз ҳам кўп кузатгансиз, деб ўйлаймиз. Ахир ёшлик қувончи, завқ-шавқига нима етсин?! Лекин баъзан айрим ўсмирларнинг бир-бирига шунчаки ҳазил тариқасида айтаётган сўзларини эшитсангиз уялиб кетасиз. Яхшиямки, ён-атрофдагилар бепарво эмаслар. Шундай пайтда бирор ёши улгурок киши уларни одобга чақираркан, одатда, “ўғлим” ёки “қизим”, деб муружаат қилади. Эл боласига ўз фарзандидай қараб, шу қисқа фурсатда ҳам тарбия беришни, бепарқ бўлмасликни маъқул кўрадиларки, бу миллий менталитетимизга хос гўзал фазилатлардан саналади.

Гулсара МЕНГЗИЯЕВА,
ЎЗМУ талабаси.

ИШ КЎЗГАТИШГА ҲАҚЛИМИ?

Аёл ҳомиладор пайтида эрининг никоҳдан ажралиш ҳақида иш кўзгаптиши она ва боланинг соғлиғига салбий таъсир этишини инобатга олиб, буни кечиктириш мумкинми?

Д. Шотурсунова.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 39-моддасига мувофиқ: “Хотиннинг ҳомиладорлик вақтида ва бола туғилганидан кейин бир йил мобайнида эр хотиннинг розилигисиз никоҳдан ажратиш тўғрисида иш кўзгаптишга ҳақли эмас.”

Саволга Пискент туман ФХДё бўлими
мудирини Насиба РАСУЛОВА
жавоб берди.

ИШОНЧНОМА ОРҚАЛИ БЕРИЛАДИМИ?

Туғилганлик ҳақидаги такрорий гувоҳнома ишончнома орқали ҳам берилиши мумкинми?

И. Хошимова.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2013 йил 31 декабрда тасдиқланган “Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органларида иш юритиш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома”нинг 167-бандига мувофиқ:

“Туғилганлик ҳақидаги далолатнома ёзувидан нусхалар ва такрорий гувоҳномалар фуқаронинг ўзига, вояга етмаган шахсларнинг қонуний вақилларига ёки нотариал тартибда тасдиқланган ишончнома орқали бошқа шахсларга уларнинг аризаси (67-илова) асосида берилади.

Чет элда яшовчи фуқаро томонидан берилган ҳамда чет тилида тузилган ишончнома белгиланган тартибда легализация қилинган ёки апостиль қўйилган бўлиши лозим.”

Саволга Бўка туман
ФХДё инспектори
Шаҳноза ЗИННАТОВА
жавоб берди.

ЖАВОБГАРЛИГИ БОР

Порнографик маҳсулотларни намойиш этганлик учун жинорий жавобгарлик белгиланганми?

Ф. Қосимов.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 130-моддасига асосан:

“Порнографик маҳсулотни тарқатиш, реклама қилиш, намойиш этиш мақсадида тайёрлаш ёки Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш, худди шунингдек, уни тарқатиш, реклама қилиш, намойиш этиш шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг тўрт юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Уша ҳаракатлар:

а) такроран ёки хавфли рецидивист томонидан;
б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Вояга етмаган шахс тавсифланган ёки тасвирланган порнографик маҳсулотни тарқатиш, реклама қилиш, намойиш этиш мақсадида тайёрлаш ёки Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш, худди шунингдек уни тарқатиш, реклама қилиш, намойиш этиш ёхуд вояга етмаган шахсини порнографик хусусиятга эга ҳаракатларнинг ижроси сифатида жалб қилиш, —

уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.”

БОЛАНИ ИЧКИЛИККА УНДАСА...

Вояга етмаган шахсларни спиртли ичимликлар ичишга жалб қилганлик учун қандай жинорий жавобгарлик қоралани кўлланилади?

С. Абдужалилова.

Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 188-моддасида вояга етмаган шахсни гайриижтимоий хатти-ҳаракатларга, жумладан, спиртли ичимликлар истеъмол қилишга жалб қилиш энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлиши белгиланган бўлиши билан жазоланади. Жиноят кодексининг 127-моддасида вояга етмаган шахсни спиртли ичимликлар истеъмол этишга жалб қилиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланиши хусусида қайд этилган.

Саволларга Тошкент шаҳар Юнусobod туман ИИБ ТБ терговчиси, катта лейтенант
Қаҳрамон ХУДАЙБЕРГАНОВ жавоб берди.

СПОРТ... СПОРТ... СПОРТ...

ФУТБОЛ БАЙРАМИ

Эртага барча футбол мухлислари учун орзиқиб кутилган хаяжонли дамлар бошланади. Бразилияда футбол бўйича XX жаҳон чемпионати баърт олади.

Унда дунёнинг энг кучли 32 жамоаси голиблик учун кураш олиб боришади.

ИСЛОМ ПОЛВОН – ОСИЁ ЧЕМПИОНИ

Мўғулистон пойтахти Улан-Батор шаҳрида эркин, юнон-рум ва хотин-қизлар кураши бўйича ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатида мамлакатимиз спортчилари муносиб иштирок этди.

Китъамизнинг йигирмага яқин давлатидан энг сара курашчилар иштирокида ўтган нуфузли мусобақанинг юнон-рум кураши беллашувларида юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилган Ислом Баҳромов олтин медални кўлга киритди.

Иқтидорли полвонимиз 50 килограммгача бўлган спортчилар ўртасида барча рақиблари устидан галаба қозониб, Осиё чемпиони бўлди. Вазни 120 килограммгача бўлган полвонлар баҳсида қатнашган Далер Раҳматов эса бронза медали билан тақдирланди.

Эркин кураш бўйича ўтказилган беллашувларда Сирожиддин Ҳасанов ўз вазн тоифасида кумуш, Абдурашул Ваҳобов бронза медални кўлга киритди.

Хотин-қизлар кураши бўйича Зухра Отамуродова иккинчи ўринни эгаллади.

«GOLDEN FOOT» СОВРИНИ КИМГА НАСИБ ЭТАДИ?

Golden Foot-2014 соврини номзодлари номи эълон қилинди.

Мазкур рўйхат куйидаги кўринишда: Криштиану Роналду («Реал»), Яхё Туре («Манчестер Сити»), Андреа Пирло («Ювентус»), Андрес Иньеста («Барселона»), Мануэль Нойер («Бавария»), Тьерри Анри («Нью-Йорк Ред Буллс»), Уэйн Руни («Манчестер Юнайтед»), Франк Рибери («Бавария»), Тиаго Силва («ПСЖ») ва «Тюрес» ҳужумчиси Марта.

Эслатиб ўтамай, бу соврин 29 ёшга тўлиб улгурган футболчиларга тақдим этилади. Фолиб овоз бериш йўли билан аниқланади.

Интернет манбалари асосида
Дурдона РУСТАМОВА тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оналарини қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жағғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган кўлэмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмуни учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти – 15:00. Босишга топширилди – 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Дилором
МАТКАРИМОВА
Саҳифаловчи — Илҳом ЖУМАНОВ
Мусахҳихлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ,
Мадина АЛЛАБЕРГАНОВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г
— 637. Формати А-3, ҳажми 2 табок. Адади —
9629. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
Мухбирлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

12 C 45